

ВСЕУКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР «УКООПОСВІТА»

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**учасників Двадцять першої
науково-практичної конференції студентів
закладів освіти споживчої кооперації України**

**«Європейська інтеграція України та
інновації в національній економіці:
роль кооперації в умовах
сучасних викликів»**

**Укоопосвіта
2025**

***Європейська інтеграція України
та інновації в національній економіці:
роль кооперації в умовах
сучасних викликів***

Науково-практична конференція
2025 рік

Збірник тез доповідей учасників Двадцять першої науково-практичної конференції студентів закладів освіти споживчої кооперації України «Європейська інтеграція України та інновації в національній економіці: роль кооперації в умовах сучасних викликів» – К. : НМЦ «Укоопосвіта», 2025. – 240 с.

Редакційна колегія:

ВОЙНАШ Лідія, к.е.н

КУЦИК Петро, д.е.н.

МАНЖУРА Олександр, д.е.н.

НЕСТУЛЯ Олексій, д.і.н.

СЕМАК Богдан, д.е.н.

© НМЦ «Укоопосвіта», 2025

КООПЕРАЦІЯ І КРАУДФАНДИНГ У СТВОРЕННІ СТІЙКИХ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ

Бабаян Крістіна

Єжелей Ю. О. – науковий керівник

Полтавський університет економіки і торгівлі

Анотація. У статті розглядається концепція кооперації та краудфандингу як ключових елементів створення стійких бізнес-моделей у сучасних економічних умовах. Особливу увагу приділено механізмам залучення фінансових ресурсів через краудфандингові платформи, які дозволяють кооперативним підприємствам отримувати необхідний капітал для запуску та масштабування своїх ініціатив. Розглянуто взаємозв'язок між цифровими технологіями та розвитком кооперативних структур. Визначено основні переваги використання краудфандингу для розвитку бізнесу, включаючи демократизацію інвестиційного процесу, розширення доступу до фінансових ресурсів. Проаналізовано чинники, які впливають на успішність кооперативних бізнес-моделей. Обґрунтовано перспективи подальшого поширення кооперативних ініціатив завдяки ефективному використанню краудфандингових платформ.

Ключові слова: краудфандинг, кооперація, бізнес-моделі, цифровізація, інвестування, краудфандингові платформи, стійке підприємництво.

Постановка проблеми. Сучасні підприємства, особливо малі та середні, стикаються з труднощами у фінансуванні інноваційних проєктів. Традиційні джерела капіталу, такі як банківські кредити чи венчурні інвестиції, не завжди доступні через високі вимоги до забезпечення або значні фінансові ризики. У відповідь на ці виклики краудфандинг відкриває нові можливості для розвитку кооперативних бізнес-моделей, що базуються на участі громади, спільному управлінні ресурсами та взаємній довірі. Попри зростання популярності краудфандингових платформ у світі, їхнє застосування в Україні залишається обмеженим через недосконалу нормативно-правову базу, низький рівень фінансової грамотності та недостатню обізнаність населення щодо можливостей такого фінансування. Розширення цього механізму потребує всебічного аналізу його ефективності, адаптації до національних умов та розробки стратегій стимулювання кооперативного підприємництва.

Аналіз основних досліджень. Тема краудфандингу та його ролі у формуванні стійких бізнес-моделей широко розглядається в наукових і практичних дослідженнях. Зокрема, автори звертають увагу на те, що краудфандинг не лише забезпечує фінансування стартапів і кооперативів, а й сприяє зміцненню соціального капіталу, формуванню лояльної спільноти споживачів і залученню громадян до активної участі в розвитку підприємництва. Згідно з дослідженнями Всесвітнього банку, глобальний ринок краудфандингу демонструє стабільне зростання, особливо в країнах з розвиненими цифровими технологіями та прозорою правовою системою. Водночас наукові роботи українських і міжнародних експертів акцентують увагу на тому, що для ефективного використання цього

механізму необхідні сприятливі регуляторні умови, розвиток цифрових платформ і підвищення довіри інвесторів до подібних інструментів.

Мета. Метою дослідження є комплексний аналіз впливу краудфандингу на розвиток кооперативних бізнес-моделей, визначення його ролі у формуванні фінансової стійкості підприємств та оцінювання перспектив його інтеграції в кооперативний сектор. Дослідження спрямоване на виявлення ключових механізмів, що сприяють ефективному залученню ресурсів через краудфандингові платформи, а також на розробку рекомендацій щодо підвищення рівня довіри, залученості спільноти та оптимізації фінансових потоків у рамках кооперативного підприємництва.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні, враховуючи сучасні темпи технологічного прогресу та потребу в підвищенні конкурентоспроможності національної економіки в глобальному масштабі, особливої уваги набувають інноваційні механізми залучення фінансових ресурсів. Одним із таких механізмів є поєднання краудфандингу та кооперації, що дозволяє створювати стійкі бізнес-моделі, орієнтовані на довготривалий розвиток, соціальну відповідальність та економічну ефективність [2].

Краудфандинг (від англ. *crowd* – натовп, *funding* – фінансування) – це метод залучення коштів від великої кількості людей через спеціальні онлайн-платформи. Його суть полягає в тому, що окремі особи або організації роблять фінансові внески у підтримку певного проекту, отримуючи натомість певні винагороди, частку в бізнесі або просто можливість долучитися до суспільно значущої ініціативи. У своїй основі краудфандинг є не лише фінансовим інструментом, а й способом взаємодії між підприємцями, інвесторами та громадськістю, що сприяє зростанню довіри до бізнесу та його продуктів.

Кооперація – це форма співпраці між учасниками бізнес-процесу, яка базується на взаємній вигоді, об'єднанні ресурсів і спільному досягненні економічних цілей. Кооперативні моделі активно використовуються у різних галузях, зокрема в агробізнесі, фінансовому секторі та соціальному підприємстві. Вони сприяють створенню більш стійких підприємств, які не залежать від волатильності ринку та мають змогу залучати додаткові ресурси через спільні зусилля. Поєднання краудфандингу та кооперації відкриває нові можливості для підприємців, оскільки дозволяє не лише залучати фінансування, а й створювати довготривалі партнерські зв'язки, що сприяють стійкості бізнесу. В основі цієї взаємодії лежить принцип колективного прийняття рішень, який дозволяє ефективніше розподіляти фінансові та матеріальні ресурси, зменшуючи ризики окремих учасників. Такі бізнес-моделі особливо актуальні для малих і середніх підприємств, які часто стикаються з проблемою доступу до традиційних джерел фінансування.

Завдяки широкому впровадженню інформаційних технологій і поширенню Інтернету в усі сфери життя, використання онлайн-платформ для збору коштів стало не лише значущим процесом, а й основою для нового формату підприємництва. Краудфандинг і кооперація дозволяють не лише залучати фінансування, а й створювати міцні спільноти навколо бізнесу, що є запорукою його стійкості та адаптивності. З'являються нові моделі взаємодії між підприємцями, інвесто-

рами та споживачами, що відкривають можливості для розвитку бізнесу з мінімальними початковими інвестиціями та зниженими фінансовими ризиками [1].

Недостатня розвиненість фінансових ринків в Україні є серйозним бар'єром для економічного зростання, оскільки багато підприємств, особливо малого та середнього бізнесу, не мають доступу до традиційних фінансових інструментів. Крім того, високий рівень економічної нестабільності та низький рівень довіри до фінансових установ значно ускладнюють залучення капіталу. У таких умовах краудфандинг та кооперативні бізнес-моделі можуть стати ефективною альтернативою, оскільки вони дають змогу бізнесу отримувати необхідне фінансування без необхідності звертатися до банківських установ або венчурних фондів.

Зважаючи на сучасні виклики, важливо розглядати краудфандинг не лише як спосіб збору коштів, а й як інструмент для створення економічно стійких, соціально орієнтованих бізнес-моделей, які базуються на прозорості, відкритості та довірі між усіма учасниками процесу. Водночас, кооперація дозволяє підприємствам об'єднувати ресурси, досвід та знання, що підвищує їх конкурентоспроможність і сприяє формуванню ефективних партнерств у довготривалій перспективі. Важливо враховувати значення краудфандингу у становленні кооперативних бізнес-моделей, оскільки ці моделі надають пріоритет демократичному управлінню та орієнтовані на виконання потреб членів кооперативу замість традиційного акценту на максимізації прибутку. Кооперативна взаємодія в рамках краудфандингу слугує потужним інструментом для формування стійкого бізнесу, що забезпечує рівноправну участь всіх зацікавлених сторін у процесах прийняття рішень.

Одним із помітних прикладів успішного поєднання краудфандингу та кооперації є платформа Fairmondo в Німеччині. Це кооперативний онлайн-ринок, який створив альтернативу домінуючим корпораціям. Його головна мета – відкрита торговельна платформа, де і продавці, і покупці можуть здійснювати транзакції без прихованих комісій чи надприбутків. Це сприяло формуванню довіри, прозорості та спільної відповідальності серед учасників, що є ключовими факторами успіху кооперативних моделей [6].

Ще одним яскравим прикладом є компанія Coorcycle, яка об'єднує мережу кур'єрських кооперативів у Європі. Її основна місія – забезпечити справедливі умови праці для кур'єрів, які часто стикаються з проблемами через співпрацю з традиційними платформами доставки. Фінансування Coorcycle було залучене через колективні внески зацікавлених осіб і груп. Краудфандинг допоміг не лише фінансово, а й сприяв формуванню стійкої спільноти навколо платформи, що значно посилало її конкурентоспроможність [5].

З огляду на зростаючий вплив краудфандингу у світі, важливо оцінити його потенціал для економічного розвитку України. В умовах, коли фінансові ринки країни ще розвиваються, а традиційні джерела фінансування є обмеженими, краудфандинг може стати ефективним інструментом для залучення ресурсів у сфері соціального підприємництва та кооперативних ініціатив. Краудфандингові платформи виступають ключовими механізмами для об'єднання підприємців, громадських організацій та окремих громадян навколо спільних цілей.

Вони дозволяють не лише збирати кошти, а й формувати активну спільноту, яка підтримує певний бізнес чи соціальну ініціативу. Особливу роль у цьому відіграє колективний підхід до управління, де кожен учасник має можливість не лише фінансово підтримати проєкт, а й долучитися до прийняття стратегічних рішень або отримати певні бонуси та винагороди.

У розпал сучасних труднощів для української економіки краудфандинг є не лише засобом отримання фінансової підтримки, а й потужним інструментом для сприяння соціальній взаємодії та згуртованості громади, що особливо важливо в умовах пошуку нових підходів до фінансування кооперативних бізнес-моделей. У сучасних реаліях просування на краудфандингових платформах значно підвищує ефективність цього механізму, оскільки дозволяє об'єднувати зацікавлених осіб навколо спільних цілей та сприяти створенню стійких бізнес-ініціатив, заснованих на принципах колективного управління та рівноправної участі [4]. У період з 2022 по 2025 роки краудфандинг в Україні зазнав значного розвитку, особливо в контексті підтримки кооперативних бізнес-моделей та соціальних ініціатив. За перші місяці 2025 року українські благодійні фонди зібрали майже 15,7 млрд грн, що майже дорівнює сумі, зібраній за весь 2023 рік (18,7 млрд грн). Загалом, за три роки повномасштабної війни найбільші благодійні фонди України акумулювали 93 млрд грн, що свідчить про зростання довіри та активності громадян у фінансуванні суспільно важливих проєктів [3].

Висновки. Краудфандинг, як інноваційний інструмент фінансування, відіграє ключову роль у створенні стійких і адаптивних бізнес-моделей, особливо в умовах економічної нестабільності. Цей механізм дозволяє залучати ресурси від широких верств населення, створюючи нові можливості для кооперативних ініціатив і підтримки соціальних проєктів. В Україні краудфандинг може стати важливим інструментом для розвитку малих і середніх підприємств, стартапів і соціальних ініціатив, які шукають альтернативні джерела фінансування через традиційні канали, що обмежені через високий рівень економічної невизначеності. Залучення громадськості через краудфандингові платформи сприяє зміцненню кооперативних бізнес-моделей, що дозволяє не лише підвищити прозорість фінансування, а й створити міцну базу прихильників і партнерів. Інтеграція передових технологій, таких як блокчейн і штучний інтелект, у процеси краудфандингу забезпечує підвищення довіри та прозорості, що є критично важливим для ефективного функціонування таких платформ.

Отже, краудфандинг в Україні має величезний потенціал для розвитку стійких та інклюзивних бізнес-моделей, а також може бути потужним інструментом соціальної трансформації та економічного зростання. Для забезпечення успішного розвитку краудфандингу на національному рівні важливо створювати підтримку як з боку урядових інституцій, так і міжнародних інвесторів, що дозволить максимально реалізувати потенціал цього інструмента для економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Васильєв О. В. Краудфандинг – сучасний інструмент фінансування розвитку інтелектуального капіталу / О. В. Васильєв, С. С. Матющенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 18. – С. 36-40.
2. Єжелей Ю. О. Синергія корпоративної соціальної відповідальності та цифрової трансформації українського бізнесу в умовах економічної турбулентності / Ю. О. Єжелей, З. О. Тягунова // XVIII Міжнародна науково-практична конференція магістрантів та аспірантів «Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених» (19-22 листопада 2024 року): матеріали конференції /// за ред. проф. Є. І. Сокола. – Харків : НТУ «ХПІ», 2024. – С. 493-393.
3. За перші місяці 2025 року українці задонатили фондам майже стільки ж, як за весь 2023-й. LIGA.net. URL: https://finance.liga.net/ua/all/novosti/za-pershi-misiatsi-2025-roku-ukraintsi-zadonatyly-fondam-mayzhe-stilky-zh-iak-za-ves-2023-y?utm_source=chatgpt.com.
4. Калина А. В. Діяльність кооперативів в умовах циркулярної економіки / А. В. Калина, Ю. О. Єжелей // Збірник тез доповідей учасників Двадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти споживчої кооперації України «Інноваційні процеси і їх вплив на ефективність діяльності підприємства». Частина 2. – К. : НМЦ «Укоопосвіта», 2024. – С. 99-103.
5. CoopCycle. URL: <https://coopcycle.org> (дата звернення: 08.03.2025 р.).
6. Platform Cooperativism as a Critique of Open-Source. URL: <https://geo.coop/internet-ownership-archive/platform-cooperativism-critique-open-source>.

ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, ДОСЯГНЕННЯ
ТА СТРАТЕГІЧНІ КРОКИ

Хлібович Вікторія

Вінницький кооперативний інститут 37

ТЕХНОЛОГІЇ АДАПТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ВІТЧИЗНЯНИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ КРИЗИ

Лотоцька Ірина

Львівський торговельно-економічний університет..... 40

МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС: СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Кузенко Анна

Чернівецький кооперативний фаховий коледж економіки і права 44

РОЛЬ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ У ФОРМУВАННІ СПРАВЕДЛИВОГО
РИНКУ

Барта Владислав

Мукачівський кооперативний фаховий коледж бізнесу 50

ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ:
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Голодняк Мар'ян

Львівський торговельно-економічний університет..... 53

УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ТА РЕСУРСНИМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМИ
ПІДПРИЄМСТВА

Поліщук Олексій

Вінницький кооперативний інститут 56

ДОСЛІДЖЕННЯ СПОЖИВЧОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ
УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПРОДУКТІВ

Коноваленко Артем

Херсонський кооперативний економіко-правовий фаховий коледж 60

КООПЕРАЦІЯ І КРАУДФАНДИНГ У СТВОРЕННІ СТІЙКИХ БІЗНЕС-
МОДЕЛЕЙ

Бабаян Крістіна

Полтавський університет економіки і торгівлі 64

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ БІЗНЕС-СЕРЕДО-
ВИЩА, ЗМЕНШЕННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЗАХИСТУ ПІДПРИЄМЦІВ

Ляшук Артем

Херсонський кооперативний економіко-правовий фаховий коледж 68

Навчальне видання
***«Європейська інтеграція України та
інновації в національній економіці:
роль кооперації в умовах сучасних викликів»***
Збірник тез доповідей

Матеріали конференції подано без скорочень в авторській редакції

Підготовлено до друку Навчально-методичним центром «Укоопосвіта»

Оригінал-макет *ТУРСЬКИЙ Віталій*

*Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу
Навчально-методичного центру «Укоопосвіта» заборонено*

Підп. до друку 08.05.2025 Обл.-вид. арк. 15,00
Наклад ЕВ

НМЦ «Укоопосвіта», 2025
01001 м. Київ, вул. Хрещатик, 7/11